

Nastroje na rynku pracy w lutym

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Sytuacja w zakładach pracy.....	1
Oceny	1
Przewidywania.....	3
Bezpieczeństwo zatrudnienia	6
Ocena lokalnych rynków pracy	8

W lutym¹, jak co miesiąc, zapytaliśmy osoby pracujące zarobkowo o obecną i przewidywaną sytuację w ich zakładach pracy oraz o ich poczucie zagrożenia bezrobociem. Interesowały nas też opinie wszystkich dorosłych respondentów na temat sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

Oceny

W lutym ponad połowa pracujących zarobkowo Polaków uważała, że sytuacja w ich miejscach pracy jest dobra (55%), a kolejne 7% uznało, że jest ona bardzo dobra. Co czwarty badany ocenił obecną sytuację jako ani dobrą, ani złą (25%), a 12% postrzegало ją negatywnie – przy czym tylko 3% było zdania, że aktualna sytuacja w ich zakładzie pracy jest bardzo zła, a 9% oceniło, że jest ona po prostu zła.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (406) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

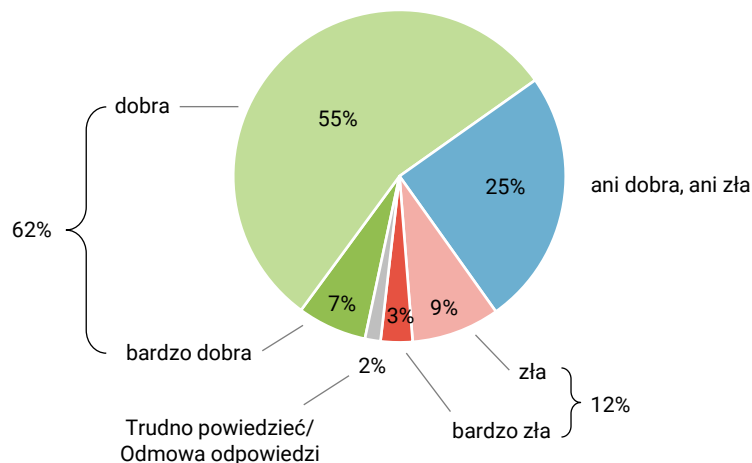
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 lutego 2024 roku na próbie liczącej 994 osoby (w tym: 60,7% metodą CAPI, 24,9% – CATI i 14,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

CBOS

RYS. 1. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=570)

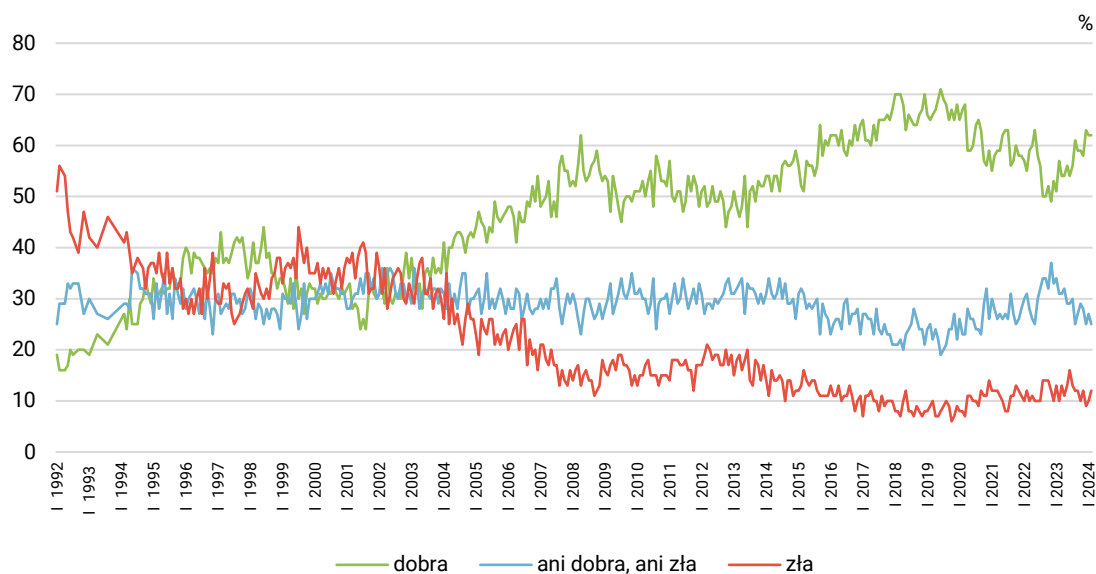

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrążeń

Od poprzedniego pomiaru oceny aktualnej sytuacji w zakładach pracy nieznacznie się pogorszyły – o 2 punkty procentowe ubyło osób uważających, że obecna sytuacja jest ani dobra, ani zła, i o tyle samo przybyło twierdzących, że jest ona zła.

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?*
Czy jest ona:

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

TABELA 1

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań													
	2023												2024	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	N*	588	564	553	610	596	597	561	580	605	643	610	544	579
	w procentach													
– dobra	51	57	54	54	56	54	56	61	59	59	58	63	62	62
– ani dobra, ani zła	34	31	31	32	29	29	30	25	27	29	28	25	27	25
– zła	13	10	13	11	13	16	13	12	12	10	12	9	10	12
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	2	3	2	3	2	1	1	3	2	2	2	2	1	2

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Analizując wyniki w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych, należy stwierdzić, że najgorzej sytuację w swoim miejscu pracy w lutym postrzegali rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin oraz – szerzej – ogół pracujących w prywatnym rolnictwie (zob. tabelę aneksową 1), a ponadto, w porównaniu ze styczniem², właśnie w tych grupach odnotowaliśmy pogorszenie ocen. W lutym aż 41% rolników indywidualnych i pomagających im członków rodzin uznało sytuację w swoim gospodarstwie rolnym za złą (od stycznia wzrost o 7 punktów procentowych), a tylko 15% oceniło ją pozytywnie (spadek o 16 punktów procentowych). Nieco lepsze oceny wystawił sytuacji w swoim miejscu pracy ogół pracujących w prywatnym rolnictwie, ale także w tej grupie odnotowaliśmy ich znaczące pogorszenie (spadek odsetka ocen pozytywnych z 35% do 17% i wzrost odsetka ocen negatywnych z 27% do 35%).

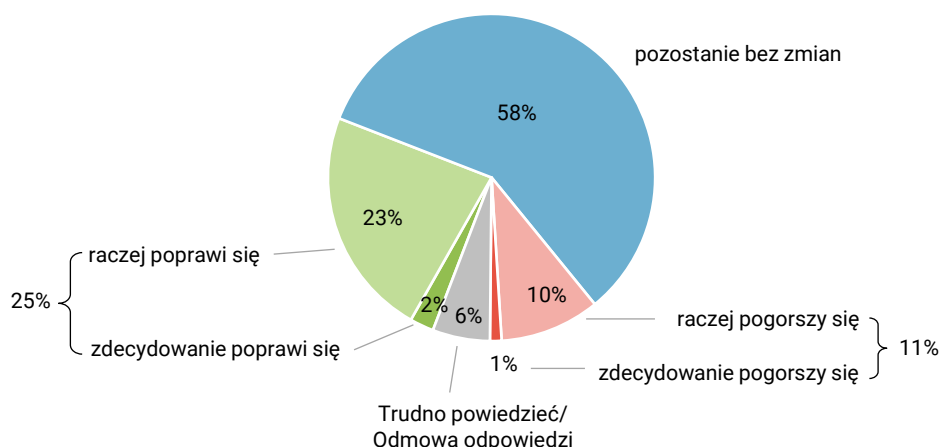
Przewidywania

W lutym większość (58%) pracujących zarobkowo prognozowała, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w ich zakładzie pracy pozostanie bez zmian. Co czwarty (25%) spodziewał się poprawy, a 11% pogorszenia. Tak jak w poprzednich miesiącach spodziewający się zmian sytuacji na ogół nie uważali, że będą one zdecydowane (zdecydowanej poprawy spodziewało się jedynie 2% badanych, a zdecydowanego pogorszenia – 1%).

² Zob. komunikat CBOS „Nastroje na rynku pracy w styczniu”, luty 2024 (oprac. M. Bożewicz).

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=570)

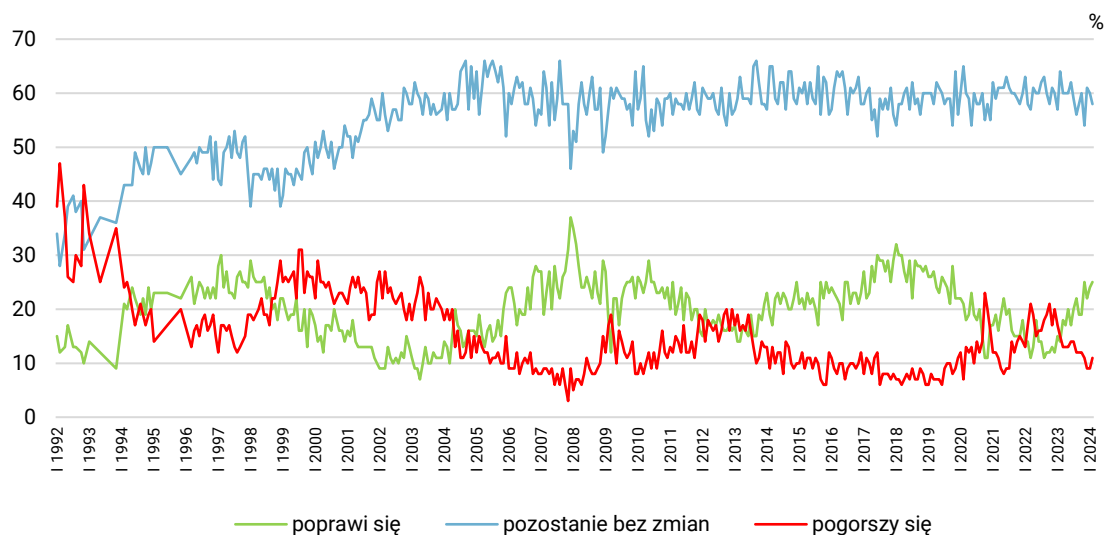
W lutym – w porównaniu ze styczniem – przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji w zakładach pracy w ciągu najbliższego roku nieco bardziej się spolaryzowały. O 2 punkty procentowe ubyło pracujących zarobkowo przekonanych, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w ich zakładzie pracy pozostanie bez zmian, o 1 punkt procentowy przybyło spodziewających się jej poprawy, a o 2 punkty procentowe więcej przewidywało pogorszenie. Ponadto o 1 punkt zmalał odsetek osób uchylających się od odpowiedzi na to pytanie.

TABELA 2

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań													
	2023												2024	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
N*	588	564	553	610	596	597	561	580	605	643	610	544	579	570
	w procentach													
– poprawi się	15	14	18	17	20	17	20	22	19	19	25	22	24	25
– pozostanie bez zmian	57	64	60	60	60	62	59	56	58	60	54	61	60	58
– pogorszy się	17	15	13	13	13	14	14	12	12	12	11	9	9	11
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	11	7	9	9	7	7	7	11	11	9	10	8	7	6

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy*:

* Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Podobnie jak w poprzednich miesiącach lutowe prognozy dotyczące sytuacji w zakładach pracy w ciągu najbliższego roku skorelowane są z oceną stanu aktualnego. Połowa (50%) oceniających, że obecna sytuacja w ich zakładzie pracy jest zła, przewidywała jej pogorszenie w ciągu najbliższego roku. Natomiast wśród uważających ją za ani dobrą, ani złą oraz oceniających ją pozytywnie dominowały (odpowiednio: 65% i 61%) osoby prognozujące jej stabilizację. Generalnie też im lepsze oceny stanu bieżącego, tym więcej optymistów (od 13% wśród oceniających ją negatywnie, poprzez 18% w grupie opisujących ją jako ani dobrą, ani złą, do 31% wśród twierdzących, że jest dobra), a mniej pesymistów (od 50% wśród oceniających, że obecna sytuacja jest zła, poprzez 11% wśród opisujących ją jako ani dobrą, ani złą, do 4% wśród uważających ją za dobrą).

TABELA 3

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy* :	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:		
	dobra	ani dobra, ani zła	zła
	procentowanie w kolumnach		
– poprawi się	31	18	13
– pozostanie bez zmian	61	65	32
– pogorszy się	4	11	50
Trudno powiedzieć /Odmowa odpowiedzi	4	7	5

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin (N=570)

W lutym pesymistycznie na przyszłość swojego miejsca pracy patrzyli najczęściej rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin oraz ogół pracujących w prywatnych gospodarstwach rolnych (odpowiednio: 31% i 26% uznało, że w ciągu najbliższego roku sytuacja się pogorszy). Ponadto w tych grupach w ogóle nie odnotowaliśmy optymistów (zob. tabelę aneksową 2), a w porównaniu ze styczniem³ kosztem optymistów przybyło przede wszystkim badanych prognozujących brak zmian.

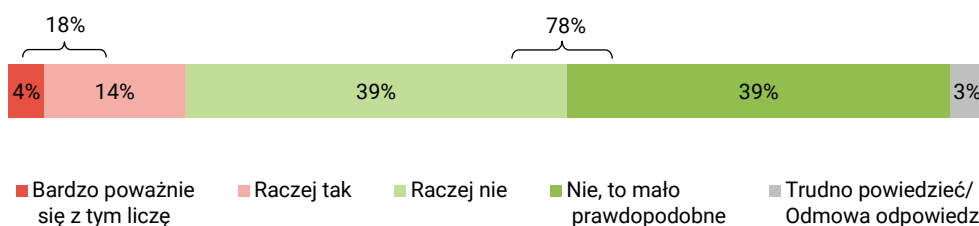
BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA

Po styczniowym wzroście poczucia bezpieczeństwa zatrudnienia w lutym nastąpiła delikatna korekta. Tak jak poprzednio 18% pracujących zarobkowo deklarowało, że w mniejszym lub większym stopniu obawia się utraty swojej obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, likwidacji zakładu pracy, gospodarstwa itp.). Nieznacznie (o 2 punkty procentowe) zmniejszyła się natomiast grupa tych, którzy nie brali tego pod uwagę (obecnie 78%). Warto też dodać, iż z możliwością utraty obecnej pracy bardzo liczyło się jedynie 4% badanych, a blisko dwie piąte (39%) pracujących zarobkowo uważało taką ewentualność za zdarzenie mało prawdopodobne.

CBOS

RYS. 5. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=570)

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

³ Zob. przypis 2.

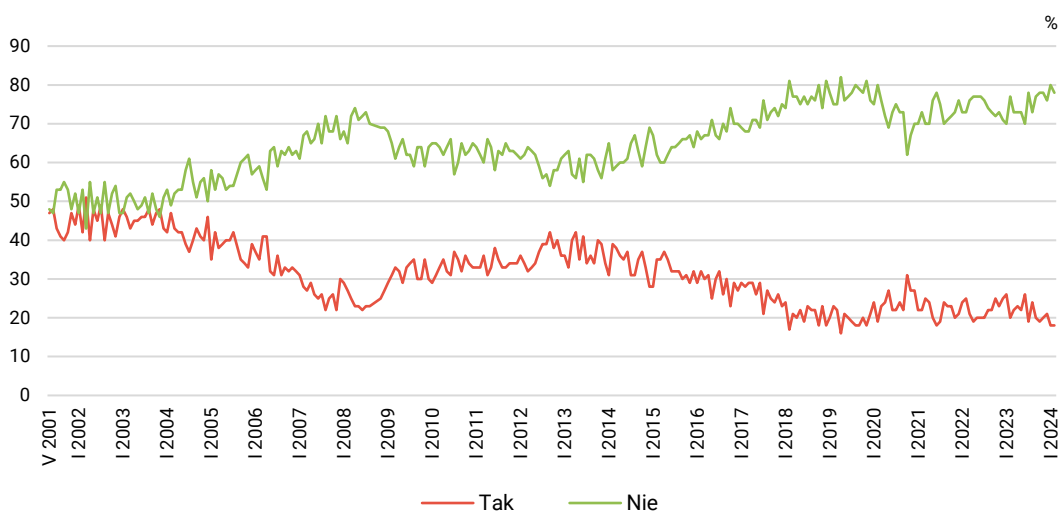
TABELA 4

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób pracujących zarobkowo* według terminów badań													
	2023												2024	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	N=588	N=564	N=553	N=610	N=596	N=597	N=561	N=580	N=605	N=643	N=610	N=544	N=579	N=570
	w procentach													
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	5	6	6	6	7	6	6	3	4	4	4	3	4
Raczej tak	19	15	16	17	16	19	13	18	17	15	16	17	15	14
Raczej nie	38	44	41	39	38	40	40	39	39	44	38	36	40	39
Nie, to mało prawdopodobne	32	33	32	34	35	30	38	34	38	34	40	40	40	39
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	4	3	4	4	5	4	3	3	3	4	3	4	3	3

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

CBOS

RYS. 6. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?*

Zsumowano odsetki odpowiedzi: „Bardzo poważnie się z tym liczę” i „Raczej tak” (Tak) oraz „Nie, to mało prawdopodobne” i „Raczej nie” (Nie). Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Wielozmiennowe analizy statystyczne wykazały, iż w lutym bezpieczeństwo zatrudnienia i zagrożenie utratą pracy wiąże się przede wszystkim z prognozami rozwoju sytuacji w zakładzie pracy w ciągu najbliższego roku. Blisko połowa (49%) oczekujących poprawy uznało utratę obecnej pracy za zdarzenie mało prawdopodobne, a kolejne 34% z nich raczej nie brało takiej ewentualności pod uwagę. Mniej lub bardziej bezpiecznie pod tym względem czuła się także zdecydowana większość uważających, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w ich zakładzie pracy pozostanie bez zmian

(łącznie 84%, z czego 46% raczej nie brało możliwości utraty pracy pod uwagę, a 38% uznało to za zdarzenie mało prawdopodobne). Wśród pracujących prognozujących pogorszenie sytuacji w swoim zakładzie pracy dominowały natomiast osoby liczące się z taką możliwością (łącznie 49%, z czego 11% bardzo poważnie się z tym liczyło, a kolejne 38% raczej brało taką możliwość pod uwagę).

TABELA 5

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?*	Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:			
	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach			
Bardzo poważnie się z tym liczę	3	3	11	2
Raczej tak	11	12	38	10
Raczej nie	34	46	17	37
Nie, to mało prawdopodobne	49	38	29	31
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	3	2	4	20

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin (N=570)

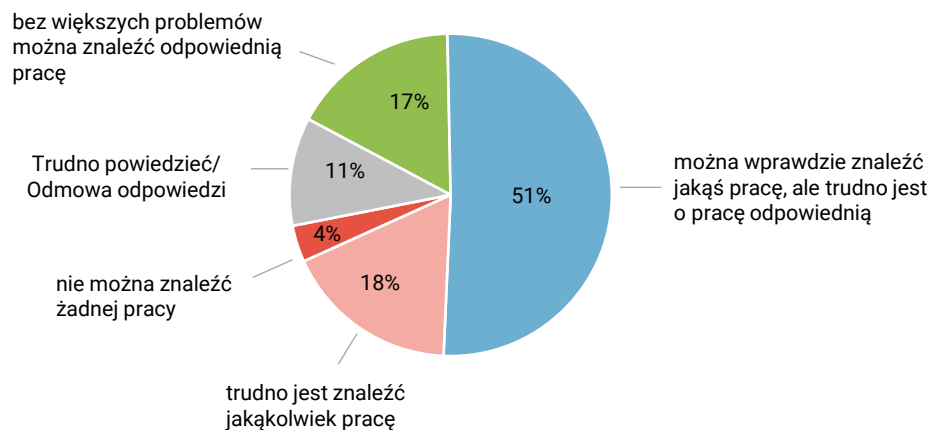
W lutym na tle innych grup zawodowych ponadprzeciętnie wysokim odsetkiem liczących się z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.), wyróżniali się pracownicy administracyjno-biurowi (28%), rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin (27%) oraz robotnicy wykwalifikowani (25%) – zob. tabelę aneksową 3.

OCENA LOKALNYCH RYNKÓW PRACY

Od stycznia oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy nieznacznie się pogorszyły. W lutym ponad połowa dorosłych Polaków uznała, że w ich miejscowości lub okolicy wprawdzie można znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią (51%, wzrost o 1 punkt procentowy), a tylko 17% było zdania, że bez większych problemów można tam znaleźć odpowiednią pracę (spadek o 2 punkty procentowe). Jednocześnie minimalnie (o 2 punkty, do 18%) przybyło twierdzących, że trudno jest w ich okolicy znaleźć jakąkolwiek pracę, a nieznacznie spadł udział ankietowanych, którzy uważali że nie można tam znaleźć żadnej pracy (4%, spadek o 1 punkt). Znaczna grupa badanych (11%) uchyliła się od odpowiedzi na to pytanie.

CBOS

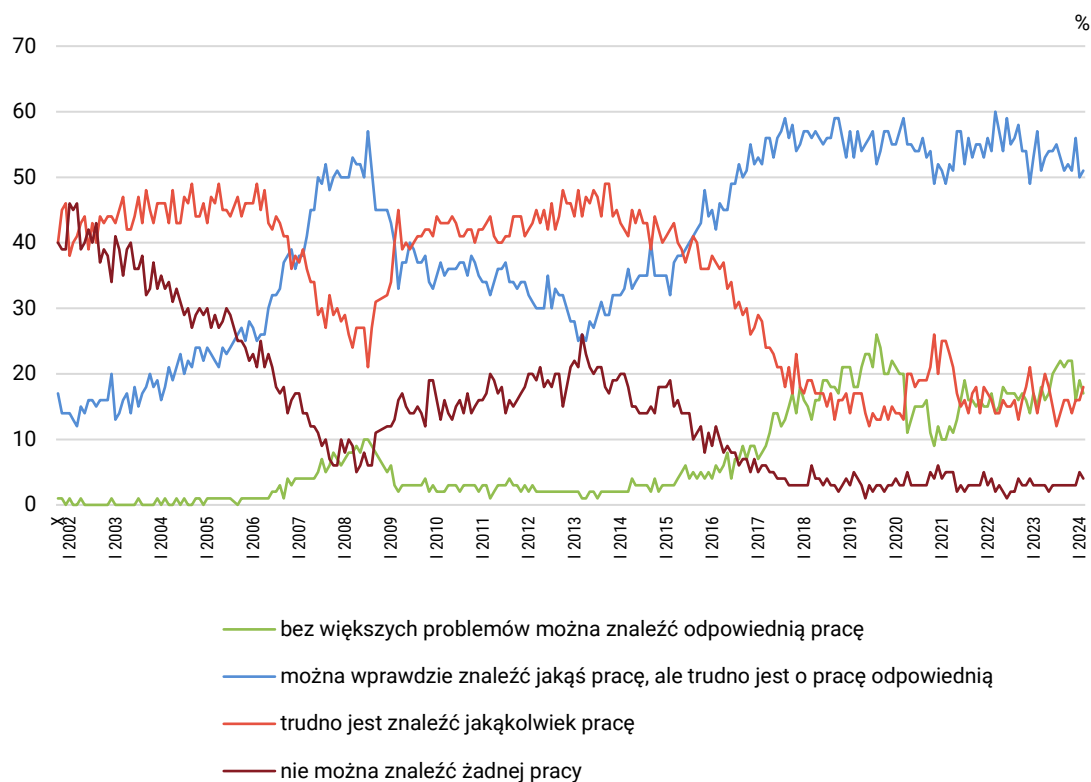
RYS. 7. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

CBOS

RYS. 8. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie*:

* Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

TABELA 6

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023												2024	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	w procentach													
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	17	15	18	16	17	20	21	22	21	22	22	16	19	17
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	53	57	51	53	54	54	55	53	51	52	51	56	50	51
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	17	14	17	20	18	15	12	14	16	16	14	16	16	18
– nie można znaleźć żadnej pracy	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	5	4
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	9	11	11	8	9	9	9	9	9	8	10	10	10	11

Oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy wyraźnie różnicuje wielkość miejscowości, w której mieszkają badani. W lutym na trudności ze znalezieniem pracy w miejscu zamieszkania lub jego okolicy najczęściej wskazywali mieszkańcy wsi (co czwarty z nich twierdził, że trudno jest tam znaleźć jakąkolwiek pracę, a kolejne 7% uznało, że nie można znaleźć tam żadnej pracy). Znacznie częściej niż mieszkańcy większych miast mówili też o nich respondenci z miast mających poniżej 20 000 mieszkańców (łącznie 24% z nich twierdziło, że w ich miejscowości lub okolicy nie można znaleźć żadnej pracy lub że jest to poważnie utrudnione). Najlepiej sytuację na lokalnych rynkach pracy postrzegali natomiast mieszkańcy co najmniej półmilionowych metropolii, z których aż 30% uważało, że bez większych problemów można tam znaleźć odpowiednią pracę, a nikt nie twierdził, że trudno jest tam znaleźć jakąkolwiek pracę lub że jest to całkowicie niemożliwe (zob. tabelę aneksową 4).

Na postrzeganie sytuacji na lokalnym rynku pracy wpływ ma też to, do jakiej grupy zawodowej lub społecznej należą badani. Najczęściej o całkowitym braku możliwości znalezienia pracy w okolicy miejsca zamieszkania mówili bezrobotni (17%), a na większe lub mniejsze trudności ze znalezieniem jakiegokolwiek pracy częściej niż inni wskazywali rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani (odpowiednio: 47% i 43%). O tym, że w okolicy miejsca zamieszkania można znaleźć pracę, najczęściej przekonani byli natomiast specjaliści średniego szczebla i technicy (85%), kierownicy i specjaliści z wyższym wykształceniem (83%) oraz studenci i pełnoletni uczniowie (78%), jednak na ogół twierdzili oni, że można wprawdzie znaleźć tam jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią.

Częstość jednoznacznie negatywnych ocen lokalnych rynków pracy spada wraz z poziomem wykształcenia badanych (od 36% w grupie z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 13% wśród osób z wyższym wykształceniem). Mimo iż we wszystkich wyróżnionych grupach, za wyjątkiem osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, większość stanowili przekonani, że w ich miejscowości lub okolicy można znaleźć pracę, to jednocześnie dominował pogląd, że trudno jest tam o pracę odpowiednią.

W lutym, tak jak we wcześniejszych badaniach, sytuację na lokalnych rynkach pracy lepiej ocenili mężczyźni niż kobiety. W szczególności mężczyźni znacznie częściej niż kobiety wyrażali przekonanie, że w ich miejscowości lub okolicy można znaleźć odpowiednią pracę (21% wobec 13%). Biorąc pod uwagę wiek badanych, można zauważyć, iż najlepiej lokalne rynki pracy oceniały osoby w wieku 25–34 lata.

W lutym, w porównaniu ze styczniem, nieznacznie pogorszyły się nastroje pracujących zarobkowo związane z ich miejscem pracy, a wśród ogółu badanych nieco gorsze były oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy. Warto też zwrócić uwagę, iż na tle pozostałych pracujących zarobkowo relatywnie niskimi ocenami aktualnej sytuacji w swoich gospodarstwach i prognozami jej rozwoju na następny rok, a także podwyższonym poziomem zagrożenia utratą obecnego źródła utrzymania wyróżniali się rolnicy.

Opracowała

Barbara Badora